

गोंडवाना विद्यापीठ, गडचिरोली
आदिवासी अध्यासन केंद्र व पदव्युत्तर शैक्षणिक इंग्रजी विभाग

-संयुक्त विद्यमाने-

श्री.शंकरराव बेझलवार कला व वाणिज्य महाविद्यालय, अहेरी
१८ मार्च २०२७

राजे विश्वेश्वरराव कला -वाणिज्य महाविद्यालय, भाभरागड
१९ मार्च २०२७

विद्यार्थी कार्यशाळा

“आदिवासी संस्कृती, इतिहास
संवर्धन व दस्ताऐवजीकरण”

आदिवासी समाज हे भारतीय संस्कृतीचा अत्यंत महत्त्वाचा आणि ऐतिहासिक भाग आहेत. भारतातील विविध आदिवासी समुदाय आपल्या खास संस्कृती, भाषा, कला, शास्त्र, आणि जीवनशैलीसाठी प्रसिद्ध आहेत. या संस्कृतींचे संरक्षण आणि दस्तऐवजीकरण करण्याचे महत्त्व समजून घेत, विद्यार्थ्यांना आदिवासी इतिहास आणि संस्कृतीची ओळख करून देण्यासाठी कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले आहे. या कार्यशाळेचे उद्दिष्ट विद्यार्थ्यांना आदिवासी संस्कृतीचे महत्त्व समजून घेणे, त्याच्या इतिहासाची माहिती मिळवणे, तसेच त्या संस्कृतीचे दस्तऐवजीकरण कसे करावे याबाबत प्रशिक्षण देणे आहे. यामध्ये आदिवासी समाजाच्या विविध घटकांचे, त्यांचे सण, परंपरा, वाचन-लेखन शास्त्र, आणि इतर शारीरिक व मानसिक कलात्मकतेचे निरीक्षण व अभ्यास केला जाईल.

-कार्यशाळेतील मुद्दे -

- १) आदिवासी समाजाची ओळख आणि त्यांची जीवनशैली.
आदिवासी भाषांचे महत्त्व आणि त्यांचे संरक्षण.
- २) आदिवासी कला, संगीत, नृत्य व हस्तशिल्प.
- ३) आदिवासी समाजाचे ऐतिहासिक घटनांचे दस्तऐवजीकरण.
- ४) आधुनिक काळातील आदिवासी संस्कृतीवर होणाऱ्या परिणामांचे परीक्षण.
- ५) आदिवासी जीवनशैली व त्यांची विविधता.
- ६) आदिवासी संस्कृतीचे दस्तऐवजीकरण आणि त्या संदर्भातील तंत्रज्ञानाचा उपयोग.

- प्रमुख मार्गदर्शक -

डॉ. नरेश मडावी,
सहाय्यक प्राध्यापक
इतिहास विभाग, गोंडवाना विद्यापीठ, गडचिरोली
“आदिवासी संस्कृती व इतिहास दस्तऐवजीकरण”

डॉ. विलेक जोशी,
विभाग प्रमुख
इंग्रजी विभाग, गोंडवाना विद्यापीठ, गडचिरोली
“मौखिक साहित्य दस्तऐवजीकरण व तंत्रज्ञान”

गोंडवाना विद्यापीठ गडचिरोली
आदिवासी अध्यासन केंद्र

-विद्यार्थी स्पर्धा -

आदिवासी संस्कृती व इतिहास संवर्धन व दस्तऐवजीकरण या विषयावर आधारित विद्यार्थी स्पर्धा आयोजन करण्यात येणार असून त्याअंतर्गत डॉक्युमेंटरी किंवा शॉर्ट विडीओ ,संशोधन माहिती पेपर,पारंपरिक कथा व गीत संकलन करणे.

-कार्यशाळा विषय-

- 1.आदिवासी संस्कृती आणि इतिहासाची ओळख:** मानवशास्त्र, इतिहास किंवा आदिवासी समुदायांतील तज्ञ किंवा वक्ते आदिवासी संस्कृतीचे महत्त्व, त्यांची भाषा, परंपरा, कला, संगीत आणि प्रादेशिक भागांतील त्यांच्या जीवनशैलीबद्दल मार्गदर्शन.
- 2.आदिवासी संस्कृती व इतिहास संवर्धनातील आव्हाने:** आदिवासी संस्कृतीचे संरक्षण करण्यामध्ये येणाऱ्या आव्हानांवर चर्चा करून ज्यात जागतिकीकरण मुळे भाषेचा लोप, पर्यावरणातील बदलाचे आदिवासी वर परिणाम संदर्भातील मार्गदर्शन.
- 3.आदिवासी संस्कृती व इतिहास संवर्धनातील विद्यार्थी भूमिका:** विद्यार्थी संशोधन दृष्टीकोन तयार करणे, दस्तऐवजीकरण, सांस्कृतिक देवाणघेवाण आणि डिजिटल दस्तऐवजीकरण मध्ये सक्रीय भूमिका यावर मार्गदर्शन.

आदिवासी अध्यासन केंद्र

- 1.डॉक्युमेंटरी किंवा शॉर्ट विडीओ :** आदिवासी संस्कृती, परंपरा व इतिहास संबंधित माहितीचे संकलन डॉक्युमेंटरी किंवा शॉर्ट विडीओ स्वरूपात करावे, नियमावली : १)विषयासंबंधित विडीओ कमीत कमी ५ मिनिट असावा व त्यावर ५ मिनिट तज्ञ व्यक्ती मत असावे असा कमीत कमी १० मिनिट विडीओ तयार करावा व विडीओ संबंधित माहिती १-२ पेज लिखित स्वरूपात असायला पाहिजे.
- 2.आदिवासी पारंपरिक मौखिक कथा व आदिवासी गीत संकलन:** आदिवासी संस्कृती व परंपरा संबंधित पारंपरिक मौखिक कथा व गाणी संकलन (विविध समारंभात, लग्न, शुभ कार्यात गायली जाणाऱ्या गाण्याचे संकलन करणे. नियमावली: कमीत कमी ५ मौखिक कथा किंवा गाणी (Original) स्वरूपात लिहणे व त्याचे अर्थ मराठी मध्ये लिहावे लागेल व १ विडीओ कथा सांगतानी/गाण्याचे सादरीकरण करत असतानी तयार करणे)
- 3.संशोधन माहिती पेपर:** विद्यार्थ्यांनी आदिवासी संस्कृती, इतिहास,पारंपारिक परंपरा व भाषा यांचे संवर्धन व त्यासमोरील आव्हाने या विषयावर कमीत कमी २-३ पेजचा संशोधन माहिती पेपर सादर करावा.

डॉ.प्रशान्त बोकारे
मा.कुलगुरु

गोंडवाना विद्यापीठ, गडचिरोली

डॉ. श्रीराम कावळे
मा.प्र-कुलगुरु

गोंडवाना विद्यापीठ, गडचिरोली

डॉ. अनिल हिरेखण
मा.कुलसचिव

गोंडवाना विद्यापीठ, गडचिरोली

डॉ.विजय ई.सोमकुमार
प्राचार्य

श्री.शंकरराव बेझलवार आर्ट्स व
वाणिज्य महाविद्यालय, अहेरी

डॉ.हेमराज लाड
प्राचार्य

राजे विश्वेश्वरराव कला -वाणिज्य
महाविद्यालय, भामरागड

डॉ. वैभव मसराम,
समन्वयक,

आदिवासी अध्यासन केंद्र,
गोंडवाना विद्यापीठ गडचिरोली

डॉ. विवेक जोशी ,
विभाग प्रमुख,

पदव्युत्तर शैक्षणिक इंग्रजी विभाग,
गोंडवाना विद्यापीठ गडचिरोली

महाविद्यालय कार्यशाळा समन्वयक

डॉ. रवींद्र हजार

श्री.शंकरराव बेझलवार कला व
वाणिज्य महाविद्यालय, अहेरी

डॉ. एन. डी. पेंढाम

श्री.शंकरराव बेझलवार कला व
वाणिज्य महाविद्यालय, अहेरी

डॉ. एस. एम. डोहणे

राजे विश्वेश्वरराव कला व वाणिज्य
महाविद्यालय, भामरागड

मा.सदस्य,सल्लागार मंडळ, आदिवासी अध्यासन केंद्र

Email - tribalstudiescenter@unigug.ac.in

